

Mohamed Ajouaou
Doe het samen, oktober 2002

Ramadan 3

De tijd begint te dringen. Het is bijna Ramadan en ik zit nog met één inhaaldag behoorlijk in mijn maag. In de afgelopen Ramadan (2001) heb ik het 28 van de 30 dagen volgehouden en op de 29ste ben ik ziek geworden. Niet zó ernstig maar wel ziek genoeg om mij bij God 'ziek te melden'. Ziekte is naast een lange (vermoeiende) reis reden voor Ramadanverlof. De moslim hoeft dan niet te vasten. Wel moeten de niet gevaste dagen ingehaald worden vóórdát de daaropvolgende Ramadan aanbreekt. Lukt dat niet, wegens bijvoorbeeld aanhoudende ziekte, dan moet de moslim ter compensatie zestig behoeftigen voeden. Elke dag waarop zonder gegronde reden niet gevast wordt, moet volgens het islamitisch recht met zestig dagen vasten gecompenseerd worden.

U begrijpt nu waarom veel moslims ondanks verleende dispensatie toch liever vasten. Dat geldt voor reizigers, zwakke ouderen, zwangere vrouwen en andere zieken. Vaak helpt een nadrukkelijk advies van de arts ook niet. Mijn moeder lag drie jaar geleden in Marokko bijna te sterven maar ze weigerde toch op te geven. Ze heeft de eerste helft van Ramadan gevast. Ik was zo boos dat ik naar haar toe vloog. Haar eerste antwoord op mijn protest was: 'Kind, ik ben niet bang voor de dood en als ik toch sterf dan wil ik mijn Heer gehoorzamend tegemoet treden'. Zingeving noemen we dat. Menig autochtone arts zal hier ook weinig tegen kunnen inbrengen. Een comité van oudere vrouwen uit haar vriendinnenkring heeft haar uiteindelijke bewogen om het vasten te staken. Zij leeft nog.

Maar goed. Ik ben nog jong, en de dood is niet het eerste waar ik aan denk. En ik ga daarom misschien te gemakkelijk om met de gestelde regel. Of is deze gemakzucht soms een teken van gebrek aan discipline? Gebrek aan rust in het haastige moderne beroepsleven? Alsmáar uitstellen in plaats van de tijd nemen om die dag in te halen? Ik weet het niet. Ik moet zeggen: ik vind het steeds heerlijker om van Gods ruimhartigheid gebruik te maken. Maar het mag niet doorschieten. Ik had gewoon veel eerder die dag moeten vasten.

Op 6 november aanstaande begint de Ramadan. Van de stichting Brabantse Islamitische Raad die ik ondersteun, mocht ik een Imamdag organiseren. Brabantse imams komen bijeen om over hun maatschappelijke rol te reflecteren. Alles moest in het werk gezet worden om deze dag vóór 6 november georganiseerd te krijgen. Het is 2 november geworden. Het kan niet vaak genoeg gezegd worden, Ramadan is de totale mobilisatie van het sacrale in de islam en moslims trekken zich massaal terug uit het publieke leven. Afgelopen dagen regende het bij ons van de huwelijksuitnodigingen. Wie wilde trouwen moest zich haasten voordat de Ramadan aanbreekt. Mobilisatie van het sacrale betekent onder ander veel tijd voor bezinning, spiritualiteit en intensieve godsdienstigheid. Voor velen is dat ook het moment van inkeer. Het moment om met het verleden te breken, om de zaken op een rijtje te zetten en nieuwe voornemens te maken. Ramadan geeft zin. Het is ook een sociaal fenomeen bij uitstek. Velen vasten alleen daarom: dat gezamenlijke eten en intensief bij elkaar zijn. Ook die betrokkenheid met armen, alleenstaanden en anderen, die het moeilijk hebben.

Ik wens iedereen een gezegende Ramadan toe.

© Op dit artikel rust copyright.